Friese boeren willen vergunning ganzenbeheer van tafel

Friese boeren vragen de rechtbank de vergunning voor ganzenbeheer uit 2024 te vernietigen. Zij betwisten de voorwaarden en juridische basis.

Twintig Friese boeren, grondgebruikers en jachthouders willen dat de rechtbank de vergunning uit 2024 voor populatiebeheer van grauwe ganzen in Friesland vernietigt. Volgens hun gemachtigden heeft de provincie bij het verlenen van die vergunning belangrijke juridische regels niet gevolgd. Ook zouden de beperkingen voor het ganzenbeheer die daarbij werden opgelegd onvoldoende zijn onderbouwd.

De zaak van de twintig boeren tegen de provincie diende op 22 oktober bij de meervoudige kamer van de rechtbank. De betrokkenen verzetten zich vooral tegen de voorwaarden en regels die de provincie aan het beheer van grauwe ganzen heeft verbonden.

Afschotvrije stroken rond Natura 2000

De boeren hebben onder meer moeite met afschotvrije stroken van 150 meter rondom Natura 2000-gebieden als voorschrift in de afschotvergunning. Dit zou voortkomen uit jurisprudentie uit een andere provincie over andere ganzen. Met als doel dat populatiebeheer geen verstoring veroorzaakt voor beschermde soorten vogels in de doelstellingen van diverse natuurgebieden en broedende weidevogels in subsidiegebieden eromheen. Langs deze gebieden mocht in deze vergunning, wegens veronderstelde afbreuk aan de instandhouding van deze vogelsoorten, niet worden geschoten. De provincie gebruikt hiervoor het argument dat zij een wettelijke zorgplicht voor die flora en fauna heeft.

Afwijking vergund zomerbeheer

„De Faunabeheereenheid Fryslân (FBE) adviseerde de provincie in 2023 om de bestaande vergunningen voor populatiebeheer van grauwe ganzen in de zomer voort te zetten”, doet gemachtigde Peter van Kempen uit de doeken. „Daarmee zou het beheer, waarvoor sinds 2010 opeenvolgende vergunningen zonder deze beperkende maatregelen waren verleend, kunnen doorgaan. De provincie koos in 2024 echter voor een andere juridische route. Omdat er op dat moment geen goedgekeurd faunabeheerplan voor zomerganzen lag, verleende zij een vergunning in de vorm van een opdracht, met aanvullende voorwaarden. Daarin stonden onder meer de beperkingen en zones waarmee oppervlakte dekkend populatie beheer aan banden werd gelegd, in plaats van bevorderd, zoals het beleid van het nieuwe ganzenplan was vastgesteld in 2024.”

Onvoldoende onderbouwd

Volgens Van Kempen – die samen met de advocaten Martijn van Meppelen Scheppink (kantoor Moree Gelderblom) en David Jan Meijer (Bout advocaten) de boeren vertegenwoordigt – heeft de provincie onvoldoende uitgelegd en onderbouwd waarom zij voor deze vergunningvorm en aanpak koos. Ook zouden door de vorm van de vergunning – een ambtelijke beschikking op een aanvraag van één persoon, met daardoor slechts twee belanghebbenden – het overgrote deel van de belanghebbenden, die de vergunning voor het bestrijden van schade op hun land krijgen om te gebruiken, te weinig gelegenheid heeft gekregen om hun bezwaren tegen deze regels en voorwaarden tijdig naar voren te brengen.

Beperkingen eerder niet opgenomen

„De provincie had vergelijkbare beperkingen en zones rond Vogelrichtlijn en Natura 2000-gebieden in 2022 voorgesteld bij de voorbereiding van een wijziging van de Friese omgevingsverordening”, legt Van Kempen verder uit. „Na vele

zienswijzen daartegen, zijn deze uiteindelijk niet in de verordening opgenomen. Er is dus geen rechtsgrond voor het pardoes opleggen van zoneringen.” Toch kwamen vergelijkbare voorwaarden volgens de gemachtigde later terug in de vergunning van 2024. „De bezwaarmakers vinden dat de provincie hiervoor onvoldoende juridische onderbouwing heeft gegeven.” Ook de bezwaarprocedure staat volgens hem ter discussie. „Tegen de vergunning werden 224 bezwaren ingediend.”

Groot deel buiten de procedure

Volgens Van Kempen heeft de provincie door de later in bezwaar afgekeurde vorm van vergunning ‘ambtelijke beschikking op aanvraag onder de Omgevingswet’ geprobeerd een groot deel van de bezwaarmakers buiten de procedure te houden. Dat zou in strijd zijn met de regels voor inspraak en het recht om gehoord te worden. „Op 16 juli 2024 nam de provincie daarop een herstelbesluit. De vergunning had onder de Wet natuurbescherming 2017 moeten worden behandeld en beoordeeld. De betwiste zoneringen en voorwaarden bleven daarin echter overeind.” Daartegen komen nu belanghebbende grondgebruikers, boeren en jachthouders in beroep.

Verschil zomer- en winterganzen

De bezwaarmakers zetten ook vraagtekens bij de inhoudelijke onderbouwing van de beperkingen. Zij vinden dat de provincie onvoldoende heeft aangetoond waarom deze nodig zijn voor het populatiebeheer van grauwe ganzen in de zomer. Van Kempen wijst erop dat zomer- en winterganzen niet een gelijke beschermde status hebben en daarom niet zonder meer op dezelfde manier kunnen worden behandeld. Winterganzen verblijven als extra beschermde trekvogels soms in Natura 2000-gebieden.

Daarom genieten hun slaapplaatsen een zekere bescherming. Volgens de gemachtigden betekent dat niet automatisch dat voor het beheer van zomerganzen, die hier inheems overvloedig

voorkomen en de grootste schadesoort zijn geworden, dezelfde soort beperkingen nodig zijn. Ook zouden de zones het doel – oppervlaktedekkend populatiebeheer – tegenwerken. De provincie had volgens bezwaarmakers duidelijk moeten onderbouwen waarom de maatregelen en zoneringen nodig zijn en op welke juridische regels ze zijn gebaseerd.

Vergunning moet worden vernietigd

De twintig bezwaarmakers vragen de rechtbank om de vergunning uit 2024 te vernietigen. Volgens hen ontbreekt een deugdelijke juridische onderbouwing voor de gevolgde weg en opgelegde voorwaarden bij deze vergunning. Ook vinden zij dat de beperkingen niet passen bij het provinciaal beleid, dat volgens hen juist meer ruimte moest bieden aan ganzenbeheer om landbouwschade te voorkomen. De vergunning uit 2024 is inmiddels afgelopen. Er is later een nieuwe vergunning verleend die de omstreden voorwaarden niet bevat. Toch willen de bezwaarmakers dat de rechter zich alsnog over de rechtmatigheid van de oude vergunning uit 2024 uitspreekt. Daarmee willen zij voorkomen dat de voorwaarden uit 2024 door regels in de overgangswetgeving daarover alsnog een blijvende juridische basis krijgen.

Uitspraak van de meervoudige kamer van de rechtbank in Groningen volgt zes weken na de zitting van 22 oktober.

Provincie Friesland meldt desgevraagd in een reactie inhoudelijk niet te kunnen reageren op de zaak. 'We hebben onze standpunten naar voren gebracht tijdens de zitting en wachten de uitspraak van de rechtbank af.'

Van Kempen: 'Beroep is nog steeds relevant'

Dat de eenjarige vergunning uit 2024 inmiddels is afgelopen, en in die zin onherroepelijk is geworden, betekent volgens Peter van Kempen niet dat het beroep van de boeren achterhaald is. „Want zij hebben een in de toekomst gelegen belang dat deze alsnog wordt vernietigd. Na de vergunning uit 2024 is een

nieuwe meerjarige vergunning verleend, die loopt tot 2029. In deze vergunning ontbreken de omstreden voorwaarden. De Faunabeheereenheid Fryslân had zich al in 2023 tegen deze beperkingen uitgesproken en deze ook nu niet in haar faunabeheerplan opgenomen.”

Volgens de bezwaarmakers is het belangrijk dat de rechter alsnog kijkt naar de manier waarop de provincie deze voorwaarden en de zoneringen in 2024 heeft ingevoerd. De provincie zou via het volgen van deze betwiste juridische route alsnog beperkingen hebben willen vestigen, die eerder wegens zienswijzen ertegen niet in de omgevingsverordening waren opgenomen.

Als de rechter de vergunning alsnog vernietigt, zullen volgens de raadslieden van bezwaarmakers alsnog de juridische grondslagen onder die ‘maatwerkvoorwaarden’ vervallen. Daarmee willen bezwaarmakers voorkomen dat de provincie de beperkingen in de toekomst alsnog, op basis van de vergunning uit 2024, kan opleggen. Dat zou leiden tot het afhaken van jagers die boeren toch nodig hebben om schade efficiënt te bestrijden. „De gevolgen daarvan zijn zo groot dat dit niet is te rijmen met de doelstellingen van de provincie om schadebestrijding zo min mogelijk aan banden te leggen of te beperken”, aldus Van Kempen tot besluit.

Uitnodiging NOJG Algemene Ledenvergadering donderdag 26 november 2026 te Heteren

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 26 novemberDownloaden

Provincie Limburg versoepelt jachtafspraken op eigen grond, vooraf toestemming vragen vervalt

Jagers hoeven voortaan niet meer vooraf toestemming te vragen aan de Provincie Limburg om op provinciale gronden reguliere jacht uit te voeren. Het provinciebestuur past daarvoor de bestaande jachthuurovereenkomsten aan. De landelijke beperkingen op welke dieren wanneer mogen worden bejaagd, blijven wel gelden.

Administratie

Tot nu toe moesten jagers die het jachtrecht op grond van de provincie hadden, voor de uitvoering van de jacht nog afzonderlijk toestemming krijgen. Die extra stap verdwijnt. Volgens de provincie leverde de procedure veel administratief werk op voor zowel jagers als ambtenaren.

Reguliere jacht

Dat betekent niet dat voortaan op ieder dier op provinciale grond mag worden geschoten. Voor de reguliere jacht kent Nederland slechts vijf wildsoorten: wilde eend, haas, fazant, houtduif en konijn.

Beperkingen

In Limburg is de jacht op hazen echter niet toegestaan en de konijnenjacht is momenteel in heel Nederland gesloten. Daarmee gaat het onder de huidige regels in Limburg om wilde eend, fazant en houtduif, en alleen gedurende hun vastgestelde

jachtseizoen.

Dezelfde eisen

Ook blijven eisen voor jagers zelf bestaan. Wie met een geweer jaagt, moet onder meer beschikken over een jachtdiploma en een geldige vergunning voor het gebruik van een jachtgeweer. Jagers, die jachthouders zijnde moeten daarnaast lid zijn van een wildbeheereenheid.

Wasbeer

De provincie vraagt wildbeheereenheden tegelijkertijd extra aandacht te besteden aan invasieve uitheemse soorten op provinciale grond, waaronder de wasbeer. Dat valt niet onder de reguliere jacht die nu wordt vereenvoudigd. De aangepaste afspraken lopen tot eind 2027.

Nieuwsbrief FBE Limburg 4e kwartaal 2026

4e kw 2026 Nieuwsbrief Faunabeheereenheid LimburgDownloaden

De wijziging van de Omgevingsregeling bekend

gesteld in de Staatscourant van 27 oktober 2026

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur – 20 oktober 2026

1. Waar gaat deze regeling over?

De minister wijzigt de Omgevingsregeling op een aantal punten. De wijzigingen gaan onder andere over:

– welke jachtexamens worden erkend;
– welke buitenlandse jachtexamens als gelijkwaardig worden beschouwd;
– wanneer grondgebruikers bepaalde schadelijke vogelsoorten zonder omgevingsvergunning mogen bestrijden;
– enkele technische aanpassingen in de regelgeving.

De regeling verwijst naar verschillende Nederlandse en buitenlandse wetten en besluiten. Hieronder leg ik uit wat de aangeleverde tekst in de praktijk betekent.

2. Welke examens worden erkend? (Artikel 3.34)

Voor bepaalde activiteiten met jachtwapens, jachtvogels en eendenkooien moet iemand een passend examen hebben afgelegd.

De volgende examens worden erkend:

– Jagen met een geweer: het jachtexamen dat wordt afgenomen door de Stichting Jachtexamens of de Stichting Examens Groene Sector.
– Jagen met roofvogels (valkerij): het examen voor het gebruik van jachtvogels, afgenomen door de Stichting Jachtexamens.
– Het gebruik van eendenkooien: het examen voor het gebruik van eendenkooien, afgenomen door de Stichting Jachtexamens.

Wat betekent dit?

De regeling maakt duidelijk welke examens officieel worden geaccepteerd voor de genoemde activiteiten. Voor het jachtexamen met een geweer worden twee examenorganisaties genoemd. Voor de andere twee activiteiten wordt de Stichting Jachtexamens genoemd.

---

3. Welke buitenlandse jachtexamens worden als gelijkwaardig erkend? (Artikel 3.35)

Een persoon die in het buitenland een jachtexamen heeft afgelegd, hoeft niet automatisch opnieuw het Nederlandse jachtexamen te doen. Bepaalde buitenlandse examens worden namelijk als gelijkwaardig aangewezen.

In de aangeleverde tekst gaat het om examens uit België, Luxemburg en Duitsland.

België

De regeling noemt verschillende jachtexamens die zijn afgelegd volgens Belgische regels. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen examens uit de volgende gewesten:

– Vlaanderen: onder andere examens op grond van de Belgische jachtwetgeving en de Vlaamse regels voor de organisatie van het jachtexamen.
– Wallonië: examens op grond van de Belgische jachtwetgeving en de Waalse regels voor de organisatie van het jachtexamen.
– Brussels Hoofdstedelijk Gewest: examens die zijn afgelegd volgens de regels voor het organiseren van het jachtexamen in Brussel.

Ook bepaalde oudere Belgische examens worden genoemd. Voor sommige examens geldt dat het examen vanaf 1 april 1984 of vanaf juli 1977 moet zijn afgelegd. Welke datum geldt, hangt af van de betreffende examenregeling.

Luxemburg

Ook het Luxemburgse jachtexamen kan als gelijkwaardig worden erkend wanneer het is afgelegd volgens de genoemde Luxemburgse regelgeving.

De regeling verwijst naar de regels uit 1991 en 2015 over de voorwaarden voor het verkrijgen van een eerste jachtvergunning.

Duitsland

Ook het Duitse jachtexamen kan als gelijkwaardig worden erkend wanneer het is afgelegd volgens de Duitse federale jachtwet, de Bundesjagdgesetz.

Wat betekent gelijkwaardigheid?

Als een examen onder de aangewezen buitenlandse regelingen valt, kan het in Nederland als gelijkwaardig worden beschouwd aan het Nederlandse examen.

De regeling maakt daarbij ook duidelijk dat onderscheid wordt gemaakt tussen theorie en praktijk:

– Het buitenlandse theoretische examen kan gelijkwaardig zijn aan het Nederlandse theoretische examen.
– Het buitenlandse praktijkexamen kan gelijkwaardig zijn aan het Nederlandse praktijkexamen.

Dit geldt wanneer het buitenlandse examen uit een theoretisch en een praktisch gedeelte bestaat en onder de genoemde bepalingen valt.

Let op: niet ieder buitenlands jachtdiploma wordt automatisch erkend. Het examen moet voldoen aan de voorwaarden van de regeling.

---

4. Wanneer mogen bepaalde schadelijke vogels zonder omgevingsvergunning worden bestreden? (Artikel 4.18)

In Nederland geldt in principe een verbod op het zonder de vereiste omgevingsvergunning opzettelijk doden of vangen van beschermde wilde vogels. Ook het opzettelijk beschadigen of vernielen van nesten en rustplaatsen en het beschadigen of meenemen van eieren kan verboden zijn.

Voor vier vogelsoorten maakt de regeling een uitzondering. Grondgebruikers mogen deze vogels onder bepaalde voorwaarden bestrijden zonder daarvoor een omgevingsvergunning aan te vragen.

Welke vogelsoorten vallen hieronder?

1. Canadese gans

Wetenschappelijke naam: Branta canadensis en Branta hutchinsii hutchinsii

Deze soort valt onder de uitzondering wanneer aan alle voorwaarden wordt voldaan.

2. Houtduif

Wetenschappelijke naam: Columba palumbus

De houtduif mag onder de voorwaarden van de regeling worden bestreden om bepaalde schade te voorkomen.

3. Kauw

Wetenschappelijke naam: Corvus monedula

Ook voor de kauw geldt de uitzondering wanneer aan de wettelijke voorwaarden wordt voldaan.

4. Zwarte kraai

Wetenschappelijke naam: Corvus corone corone

De zwarte kraai valt eveneens onder deze uitzondering.

Aan welke voorwaarden moet de grondgebruiker voldoen?

De uitzondering geldt alleen als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan.

Voorwaarde 1: de grondgebruiker gebruikt de grond of het gebouw zelf.

De bestrijding moet plaatsvinden op grond die de grondgebruiker gebruikt, of in of bij gebouwen die hij gebruikt.

Voorwaarde 2: de bestrijding is bedoeld om schade te voorkomen.

Het doel moet zijn om schade te voorkomen die in het lopende jaar of het daaropvolgende jaar dreigt te ontstaan.

De schade kan ontstaan op de gebruikte grond, in of bij de gebruikte gebouwen, of in de directe omgeving daarvan.

Voorwaarde 3: het moet gaan om een bepaalde vorm van schade.

De regeling noemt twee categorieën:

– Belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, de visserij of wateren.
– Schade aan planten of dieren (flora en fauna).

Voorwaarde 4: ook aan de aanvullende regels moet worden voldaan.

De grondgebruiker moet daarnaast voldoen aan artikel 4.19 van de Omgevingsregeling.

Artikel 4.19. (middelen en methoden die zijn toegestaan voor bestrijden soorten vogelrichtlijn)

1 Als middelen als bedoeld in artikel 11.44, vierde lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving die zijn toegestaan voor het bestrijden van de Canadese gans (Branta Canadensis en Branta hutchinsii hutchinsii), de houtduif (Columba palumbus), de kauw (Corvus monedula) en de zwarte

kraai (Corvus corone corone) worden aangewezen:

a. geweren;

b. honden, met uitzondering van lange honden; en

c. aantoonbaar gefokte haviken (Accipiter gentilis), slechtvalken (Falco peregrinus) en woestijnbuizerds.

2 Als methoden als bedoeld in artikel 11.44, vierde lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving die mogen worden gebruikt voor het bestrijden van vogels van de soorten, bedoeld in het eerste lid, worden aangewezen:

a. het vangen of doden met gebruikmaking van niet-levende lokvogels;

b. het vangen of doden met gebruikmaking van een middel waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt; en

c. het vangen of doden met gebruikmaking van lokvoer, dat niet vergiftigd of verdovend is.

3 De aangewezen middelen worden niet gebruikt op zondagen, de nieuwjaarsdag, de tweede paasdag, de Hemelvaartsdag, de tweede pinksterdag en de beide kerstdagen.

Wat betekent dit in de praktijk?

De regeling geeft geen algemene toestemming om op de genoemde vogels te schieten.

De uitzondering is beperkt tot bepaalde vogelsoorten, bepaalde situaties en bepaalde vormen van schade. Ook moet de bestrijding voldoen aan de overige wettelijke voorwaarden.

Een grondgebruiker kan dus niet alleen op basis van het feit dat een vogel op de lijst staat, besluiten dat bestrijding zonder vergunning altijd is toegestaan.

De Belangrijkste punten in één overzicht

Onderwerp	Omschrijving
Erkende examens	De regeling noemt welke examens voor jachtactiviteiten officieel worden erkend.
Buitenlandse jachtexamens	Bepaalde examens uit België, Luxemburg en Duitsland kunnen als gelijkwaardig gelden.
Theorie en praktijk	Beide onderdelen kunnen afzonderlijk als gelijkwaardig worden aangewezen.
Bestrijding van vogels	Voor vier genoemde vogelsoorten bestaat onder voorwaarden een uitzondering op de vergunningplicht.
Voorkomen van schade	De bestrijding moet gericht zijn op het voorkomen van de in de regeling genoemde schade
Aanvullende voorwaarden	De middelen en methoden die zijn toegestaan voor bestrijden soorten vogelrichtlijn Art 4.19 Regeling

---

Geef de Podcast Achter de jacht een vervolg

De ontwikkelingen ten aanzien van vogelgriep en newcastle

disease in Nederland en Europa,

Met dit bericht van het **Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur** brengen wij u op de hoogte van de ontwikkelingen ten aanzien van vogelgriep en newcastle disease in Nederland en Europa, en informeren wij u nogmaals over de gratis seizoensgriepvaccinatie voor mensen die veel in aanraking komen met mogelijk HPAI-besmette dieren.

Vogelgriep

In Nederland zijn op dit moment geen besmettingen met hoogpathogene vogelgriep (HPAI) vastgesteld bij gehouden vogels. De laatste uitbraak was in juli dit jaar. In verschillende Europese landen zijn enkele uitbraken gemeld bij gehouden vogels (België, Duitsland, Frankrijk, Bulgarije en het Verenigd Koninkrijk). Dit laat zien dat vogelgriepvirus nog steeds aanwezig is in Nederland en andere landen. Zowel in Nederland als in andere Europese landen worden dode wilde vogels met HPAI gevonden. Het gaat in ons land slechts om een gering aantal dieren en het landelijk beeld wordt als rustig omschreven door het Landelijk platform wilde dieren met vogelgriep. Op dit moment ziet LVVN nog geen aanleiding om extra maatregelen te nemen, maar we houden de situatie nauwlettend in de gaten.

In Nederland worden het hele jaar verdenkingen van een besmetting bij gehouden vogels gemeld, dit geeft aan dat pluimveehouders en dierenartsen alert zijn. Dit is van grote waarde. Door het direct melden van verdenkingen kan een eventuele besmetting zo snel mogelijk worden bestreden. Naast alertheid zijn er enkele andere aspecten die we onder de aandacht willen brengen.

Bioveiligheid en hygiënemaatregelen zijn en blijven de

belangrijke maatregelen in het voorkómen van een vogelgriepuitbraak. Het is van het grootste belang dat pluimveehouders en houders van andere vogels er zo veel mogelijk aan doen om een besmetting te voorkómen. Het beperken van risicocontacten, het strikt toepassen van het hygiëneprotocol voor bezoekers, hygiënesluizen en het reinigen en desinfecteren van voertuigen en materialen zijn essentiële maatregelen om besmetting en verdere verspreiding zo veel mogelijk te voorkómen. Die bioveiligheidsmaatregelen zijn niet alleen van toepassing op bedrijven, maar gelden evenzeer voor toeleverende bedrijven, laadploegen of vervoerders van producten van pluimvee vanaf de bedrijven. Op deze manier voorkomen we eventuele toekomstige uitbraken in ons land zoveel als mogelijk. Daarom ons verzoek om de hygiënemaatregelen zo goed mogelijk te blijven toepassen.

Het ***melden en opruimen van dode wilde vogels*** is van belang, onder andere voor de bioveiligheid. Vindt u een dode vogel? Meld dit dan via de Vogelgriep app of bij het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC), en ruim de dode vogel op. Bij het hanteren van wilde vogels of kadavers is het van belang dat de veiligheids- en persoonlijke beschermingsmaatregelen in acht worden genomen. Deze maatregelen en informatie over het opruimen van dode vogels zijn omschreven in de Leidraad omgang met wilde dieren met vogelgriep. We verzoeken agrariërs met graslanden ook om alert te zijn op het melden van dode wilde vogels.

Een ***gratis seizoensgriepvaccinatie*** is beschikbaar bij uw huisarts, wanneer u voor (vrijwilligers)werk in aanraking kunt komen met dieren die mogelijk met HPAI-virus besmet zijn. Doordat recentelijk de doelgroep voor de gratis seizoensgriepvaccinatie uitgebreid is, is deze nu beschikbaar voor iedereen die veel in contact komt met mogelijk besmette dieren. Dit is de reguliere griepprik, die beschermt tegen griep bij mensen, en helpt dus niet tegen vogelgriep. Het helpt wél te voorkómen dat dit gewone griepvirus met vogel-

(en varkens)griepvirus genetisch materiaal uitwisselt wat zou kunnen leiden tot een nieuwe variant die ernstiger kan zijn voor mensen. Meer informatie hierover is te vinden via Vogelgriep/maatregelen medewerkers met contact met wilde dieren met vogelgriep | Rijksoverheid.nl

Newcastle disease (ND)

De afgelopen maanden is ook de situatie met ND veelvuldig in het nieuws geweest. In Polen en Hongarije zijn de afgelopen maanden nieuwe ND-uitbraken gemeld. Het is goed om te beseffen dat ook deze ziekte aanwezig is in Europa. Bij een besmetting gelden dezelfde maatregelen als bij een besmetting met vogelgriep. Dit benadrukt het belang van goede bioveiligheid en tijdig en goed vaccineren. Vaccins zijn beschikbaar en uw dierenarts kan hierin adviseren.

Tot slot
Graag vragen we uw aandacht voor beide ziekten en verzoeken u alert te zijn op verdenkingen, het juist toepassen van bioveiligheidsmaatregelen en dode wilde dieren te melden. Hiermee hopen we dat uitbraken zoveel mogelijk buiten de deur kunnen worden gehouden. We realiseren ons dat deze constante waakzaamheid en alertheid om vroegtijdig verdenkingen te melden veel vraagt van alle pluimveehouders en betrokkenen. We spreken onze dank uit voor eenieder die zich hiervoor inzet.

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Bezuidenhoutseweg 73 | 2994 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

Pas op voor wildaanrijding door overgang van zomer- naar wintertijd na 25 oktober

De overgang van zomertijd naar wintertijd kan invloed hebben op het aantal verkeersslachtoffers, vooral in gebieden met veel wild. Dit komt door de verschuiving in daglichturen: wanneer we overgaan op wintertijd, wordt het eerder donker, wat het risico op ongevallen met wild op de weg verhoogt. Hier zijn enkele belangrijke punten over dit effect:

1. **Verandering in Activiteit van Wild**

   - Veel dieren, zoals herten en wilde zwijnen, zijn in de schemering en vroege ochtend het meest actief. Tijdens de wintertijd verschuift het spitsuur met meer verkeer naar deze momenten van verhoogde activiteit van het wild, wat de kans op ongevallen vergroot.

2. **Effect op Bestuurders**

   - De plotselinge verandering in daglicht kan voor bestuurders even wennen zijn. Mensen die normaal in het licht naar huis rijden, doen dit nu in het donker. Dit kan de reactiesnelheid beïnvloeden, vooral omdat veel mensen minder goed zien in het donker.
   - Daarnaast zijn mensen rond deze tijd vaak moe door de aanpassing aan het nieuwe ritme, wat de alertheid tijdens het rijden vermindert en het risico op

ongelukken vergroot.

3. **Statistieken en Onderzoek**

- Onderzoeken in landen als Duitsland en Nederland laten zien dat er in de weken na de overgang naar de wintertijd vaak een piek is in verkeersongelukken met wild. Dit wordt toegeschreven aan zowel de veranderingen in de activiteitspatronen van dieren als aan de aanpassing van mensen aan het nieuwe ritme.

4. **Preventieve Maatregelen**

- In sommige gebieden worden waarschuwingsborden geplaatst of snelheidsbeperkingen ingesteld om bestuurders bewust te maken van de verhoogde kans op aanrijdingen met wild. Ook kan beter wegverlichting op risicovolle plekken helpen om de zichtbaarheid te verbeteren.
- Door alert te blijven en de snelheid aan te passen aan de veranderende omstandigheden kan men bijdragen aan het verminderen van de kans op ongelukken met wild tijdens de overgang naar wintertijd

Tips om Veiliger te Rijden na de Overgang naar Wintertijd

- Rij Voorzichtig in Schemering en Donker: Vooral op landwegen of gebieden met bosrijk landschap waar veel wild voorkomt, is het verstandig om extra waakzaam te zijn.
- Pas de Snelheid aan: Een lagere snelheid biedt meer

reactietijd als er plotseling een dier de weg oversteekt.
- Gebruik Grootlicht (waar mogelijk): Hiermee vergroot je je zichtbereik, wat handig kan zijn op donkere wegen, mits er geen tegenliggers zijn.

Conclusie

De overgang naar de wintertijd is een periode van verhoogd risico op aanrijdingen met wild. Bestuurders wordt geadviseerd om zich bewust te zijn van dit risico en voorzichtig te rijden, vooral in gebieden waar veel wild voorkomt.

Zie voor meer informatie "**hoe te handelen na een wildaanrijding"**

Wild belevingsdiner bij erfgoed Bossem, zondag 8 november

zo | 08 | nov

WILD

BELEVINGSDINER BIJ BOSSEM

Jachtpresentatie | amuse | 5 gangenmenu
€ 79,00 exclusief drankjes
Reserveren? Bel 0541 - 22 13 92

ERFGOED BOSSEM EST. 1272

WILD

BELEVINGSDINER BIJ BOSSEM

Op zondag 8 november staat Bossem in het teken van wild en de jacht. Graag verwelkomen we jullie om 17 uur bij het 'onderschoer', de entree van onze boerderij, waar jullie worden meegenomen door jagers voor een sfeervolle jachtpresentatie. Weer terug op de boerderij gaan jullie gezamenlijk aan tafel voor een prachtig wilddiner.

Wildbouillon | Schuim van eekhoornbrood en Madeira | Groenteparels

Gerookte wilde eendenborst | Rouleau met mousse van walnoot | Zuurdesem pangritata | Zoetzure ui | Piccalilly

Wild zwijn | Linzen | Knolselderij | Gepofte boekweit | Saus van thee en sinaasappel | Beukenzwam

Hert en wild rendang | Spruit | Schorseneer | Pommes Dauphine | Jus met port

Mousse van chocolade pastinaak | Wentelteefje van Twentse krentenwegge | Chutney van erfappels | IJs van hazelnoot

De jachtpresentatie houden we zoveel mogelijk buiten: stevig schoeisel en een warme jas zijn aan te bevelen.

Dorpsstraat 7 | 7635 NA Lattrop-Breklenkamp
0031 (0)541 22 13 92 | info@bossem.nl | www.bossem.nl

ERFGOED BOSSEM EST. 1272

15 oktober – De opening van het jachtseizoen in Nederland: traditie, natuur en verantwoordelijkheid

Wanneer de herfst zijn intrede doet, de ochtenden mistig zijn en de bladeren langzaam verkleuren, breekt voor veel jagers in Nederland een bijzondere periode aan: het jachtseizoen. Het is een tijd waarin traditie, natuurbeheer en het buitenleven samenkomen. Maar de opening van het jachtseizoen roept ook vragen op over dierenwelzijn, biodiversiteit en de manier waarop we als samenleving met onze natuur omgaan.

Een nieuw jachtseizoen begint

Voor veel jagers is de start van het jachtseizoen een jaarlijks terugkerend moment waarnaar wordt uitgekeken. De uitrusting wordt gecontroleerd, het jachtveld wordt verkend en de natuur wordt met extra aandacht gevolgd. De herfst vormt daarbij een karakteristiek decor: uitgestrekte akkers, vochtige weilanden, bosranden en houtwallen die langzaam veranderen onder invloed van het seizoen.

Toch is de opening van het jachtseizoen niet simpelweg een vaste datum waarop overal in Nederland de jacht begint. De mogelijkheden om te jagen verschillen per diersoort en zijn gebonden aan wettelijke regels, vastgestelde perioden en

voorwaarden. Bovendien zijn sommige soorten beschermd en mogen deze niet zomaar worden bejaagd.

Traditie met een lange geschiedenis

De jacht kent in Nederland een lange geschiedenis. Vroeger was zij voor veel mensen vooral een manier om voedsel te verkrijgen. Later kreeg de jacht ook een recreatief en cultureel karakter. Vandaag de dag is zij onderwerp van een bredere maatschappelijke discussie, waarin verschillende opvattingen over natuur en dieren samenkomen.

Voor jagers draait het niet alleen om het bejagen van wild. Ook kennis van diergedrag, het herkennen van sporen, het observeren van populaties en het respectvol omgaan met de omgeving spelen een belangrijke rol. Wie in het veld actief is, krijgt immers van dichtbij te maken met de veranderingen die de seizoenen met zich meebrengen.

Wat betekent de opening voor de natuur?

De relatie tussen jacht en natuurbeheer is complex. Voorstanders benadrukken onder meer het belang van verantwoord wildbeheer en het beperken van bepaalde vormen van schade.

Een gezonde natuur vraagt om een zorgvuldige afweging van belangen. Populaties ontwikkelen zich onder invloed van voedselbeschikbaarheid, leefgebieden, ziekten, predatie en menselijke activiteiten. Daarom is het belangrijk dat beslissingen over het beheer van wilde dieren gebaseerd zijn op actuele kennis, ecologische omstandigheden en de geldende wetgeving.

De opening van het jachtseizoen is daarmee ook een moment om stil te staan bij de vraag hoe Nederland zijn natuur wil beschermen en beheren, nu en in de toekomst.

Niet iedere wildsoort mag het hele jaar door worden bejaagd. De Nederlandse wetgeving bepaalt voor welke soorten de

reguliere jacht is toegestaan en binnen welke perioden dat mag. Ook gelden voorwaarden voor de jager, het gebruik van jachtmiddelen en de locatie waar de jacht plaatsvindt.

Daarnaast moet onderscheid worden gemaakt tussen reguliere jacht, schadebestrijding en populatiebeheer. Dit zijn verschillende juridische categorieën, met eigen regels en voorwaarden. Dat een diersoort ergens overlast veroorzaakt, betekent dus niet automatisch dat er op die soort mag worden gejaagd.

Wie aan het begin van het seizoen het veld in gaat, moet daarom niet alleen de kalender kennen, maar ook op de hoogte zijn van de actuele regelgeving en eventuele provinciale beperkingen.

Respect voor wild en medegebruikers van het buitengebied

Het Nederlandse landschap wordt door veel verschillende mensen gebruikt. Wandelaars, fietsers, boeren, natuurliefhebbers en jagers delen regelmatig dezelfde gebieden. Zeker in de herfst, wanneer meer mensen eropuit trekken, zijn duidelijke afspraken en wederzijds respect belangrijk.

Verantwoord handelen betekent dat veiligheid altijd vooropstaat, dat wettelijke voorschriften strikt worden nageleefd en dat rekening wordt gehouden met andere gebruikers van het landschap. Ook het voorkomen van onnodig dierenleed en het zorgvuldig omgaan met geschoten wild behoren tot de verantwoordelijkheden die bij de jacht komen kijken.

Voor bezoekers van natuurgebieden geldt dat zij lokale aanwijzingen en eventuele tijdelijke afsluitingen moeten respecteren.

Een seizoen dat uitnodigt tot nadenken

De opening van het jachtseizoen is meer dan een jaarlijks moment op de kalender. Het is een gebeurtenis waarin

eeuwenoude tradities, hedendaags natuurbeheer en veranderende maatschappelijke opvattingen elkaar ontmoeten.

Voor de een staat de jacht symbool voor verbondenheid met het buitenleven en kennis van de natuur. Voor de ander is het juist een aanleiding om op te komen voor de bescherming van wilde dieren en hun leefomgeving. Beide perspectieven maken duidelijk hoe sterk mensen zich betrokken voelen bij het Nederlandse landschap.

Uiteindelijk blijft één uitgangspunt essentieel: de natuur is waardevol en verdient een zorgvuldige behandeling. Of men nu voorstander of tegenstander van de jacht is, respect voor dieren, aandacht voor biodiversiteit en naleving van de wet horen centraal te staan.

Met de komst van het jachtseizoen begint dus niet alleen een nieuwe periode voor jagers, maar ook een moment om opnieuw na te denken over onze verantwoordelijkheid voor het Nederlandse landschap en alles wat daarin leeft.